

Yttrande
2025-03-10

RA-KS 2024/02095
Ert Dnr U2024/02220

Kulturdepartementet

Riksarkivets yttrande över promemorian En ny lag om forskningsetiska krav på och etikprövning av forskning som avser människor (ds 2024:21)

Riksarkivet har inte några synpunkter i sak på förslagen i promemorian. Riksarkivet anser dock att det är oklart vilken påverkan förslaget till ändring av 21 kap. 7 § tredje punkten offentlighets- och sekretesslagen får för sekretessprövningen av känsliga personuppgifter som inte omfattas av krav på etikgodkännande i den föreslagna lagen om forskningsetiska krav på och etikprövning av forskning som avser människor. Detta bör analyseras i den fortsatta beredningen.

Den föreslagna ändringen av 21 kap. 7 § offentlighets- och sekretesslagen behandlas i promemorian som en följdändring med anledning av den föreslagna lagen om forskningsetiska krav på och etikprövning av forskning som avser människor (s. 247 ff.). Ändringen medför dock även att utlämnande av känsliga personuppgifter till forskning som inte längre kommer att kräva ett etikgodkännande i stället ska prövas mot bestämmelsens första punkt. Detta behandlas inte i promemorian.

Riksarkivet förvarar ett stort antal känsliga personuppgifter av intresse för forskning och mottar därför årligen ett större antal begäran om utlämnande av sådana uppgifter för forskningsprojekt. Den föreslagna regleringen lägger ett större ansvar på Riksarkivet för prövningen av behandlingens förenlighet med dataskyddslagstiftningen än vad den nu gällande gör, där Riksarkivet kan förlita sig på en godkänd etikprövning. Med den föreslagna lagregleringen är det bland annat oklart om en myndighet kan utgå från att forskningshuvudmannen uppfyller kraven på exempelvis antagna forskningsetiska riktlinjer och dokumenterad bedömning av om särskilda krav ska ställas på den aktuella forskningen utifrån dessa riktlinjer, eller om myndigheten får och ska begära in och granska denna dokumentation innan känsliga personuppgifter lämnas ut. Riksarkivet anser att det finns ett behov av att förslagen ändring av 21 kap. 7 § offentlighets- och sekretesslagen ges en mer fullständig analys i den fortsatta beredningen.

Beslut i detta ärende har fattats av riksarkivarien Karin Åström Iko efter föredragning av chefsjuristen Jens Västberg.